

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

МАШКА Г.В., ПРИГАРА О.В.

РЕГІОНОЗНАВСТВО

*Методичні рекомендації
до вивчення навчальної дисципліни*

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Предметна спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туризм
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2021

УДК 913
М 38

Машіка Г.В., Пригара О.В. Регіонознавство. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» за освітньо-професійною програмою «Туризм». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 36 с.

Укладачі:

Машіка Ганна Василівна, доктор географічних наук, професор кафедри туризму факультету туризму і міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Пригара Ольга Василівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри туризму факультету туризму і міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рецензенти:

Андрейко Віталій Іванович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій УжНУ.

Федурця Василь Петрович, кандидат економічних наук, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

*Методичні рекомендації розглянуто та
рекомендовано до друку кафедрою туризму
(протокол №11 від 06.05.2021 року)*

*Схвалено науково-методичною комісією
факультету туризму та міжнародних комунікацій
(протокол №6 від 07.05.2021 року)*

© Машіка Г.В.Пригара О.В., 2021 р.
© УжНУ. 2021 р.

ЗМІСТ

Мета і завдання навчальної дисципліни	4
Опис навчальної дисципліни.....	7
Структура навчальної дисципліни.....	8
Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.....	9
Програма навчальної дисципліни	12
Методичні рекомендації для підготовки до практичних (семінарських) занять.....	16
Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.....	23
Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання.....	25
Перелік питань для модульного контролю №1	28
Перелік питань для модульного контролю №2	29
Перелік питань для підсумкового контролю	30
Список рекомендованих джерел.....	32

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Регіонознавство**» є розуміння основних положень сучасного регіонознавства, теорій регіонального розвитку, підходів до регіоналізації світу, особливостей формування і функціонування регіональних суспільно-територіальних систем, напрямів регіонального розвитку та регіональної політики, а також природних, політичних, демографічних, економічних, соціальних та культурних особливостей макрорегіонів світу.

Завданням вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань про основні теоретико-методологічні концепції регіонознавства, вмінь та навичок використовувати на практиці програму комплексного регіонального дослідження, аналізувати взаємозв'язки природного середовища, населення, форм його суспільної організації і господарства в окремих регіонах світу; характеризувати особливості інтеграційних процесів у регіонах світу; виявляти вплив розвитку внутрішньодержавних регіонів на загальний рівень розвитку держав світу; визначати міжрегіональні диспропорції в державах світу; розуміти зміст та основні напрями регіональної політики країн світу.

Предметом вивчення є основні методологічні засади сучасного регіонознавства, його головні функції та завдання; розвиток регіоналістичних досліджень; основні наукові підходи до виокремлення макрорегіонів світу: фізико-географічних, політичних, економічних, культурно-цивілізаційних; характеристика таких аспектів окремих макрорегіонів світу: географічне положення, фізико-географічні, політичні, соціально-економічні, етнічні, культурні регіони в їх складі; інтеграційні процеси в регіонах світу; особливості регіональної політики в державах регіонів.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Магістр туризму. Туризмознавець» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм», вивчення дисципліни «**Регіонознавство**» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати професійні проблеми та практичні завдання як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачають застосування теорії та методів системи наук, що формують туризмознавство.

2) Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4 – Здатність до сприйняття культури та звичаїв інших країн і народів, толерантного ставлення до національних, расових, конфесійних відмінностей, здібність до міжкультурних комунікацій у туристичній сфері;

ЗК5 – Здатність працювати в колективі, керувати людьми та підкорятися;

ЗК6 – Здатність володіти основами законодавства про фізичну культуру і спорт, методами і засобами фізичного виховання для оптимізації працездатності та здорового способу життя;

ЗК11 – Здатність визначати наявність проблеми, аналізувати та вирішувати її, обґрунтовувати управлінські рішення та забезпечувати їх правомочність;

ЗК15 – Здатність застосовувати основні методи організації безпеки життєдіяльності людей, їх захисту від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, інших ситуацій в туристичній діяльності.

3) Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК2 – Здатність до реалізації туристичного продукту з використанням інформаційних і комунікативних технологій;

ФК8 – Здатність знаходити та оцінювати нові ринкові можливості створення та пропозиції нових туристичних продуктів;

ФК13 – Здатність використовувати економічні методи господарювання в туристичній діяльності.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Регіонознавство**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Соціально-економічна географія країн світу та туристичні регіони; Туристичне країнознавство; Міжнародний туризм; Історія розвитку туризму в світі.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Регіонознавство**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти та застосовувати гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення професійних завдань.	РН1
Аналізувати природно-ресурсні та соціально-економічні передумови розвитку та функціонування просторової організації туристичної сфери.	РН11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Назва навчальної дисципліни**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати та вміти застосовувати в практичній діяльності основні закони розвитку суспільства та природи.	РН1
Знати основні підходи до регіоналізації світу, природно-ресурсні, політичні, соціально-економічні, культурні особливості макрорегіонів; Вміти використовувати на практиці програму комплексного регіонального дослідження; аналізувати взаємозв'язки природного середовища, населення, форм його суспільної організації і господарства в окремих регіонах світу; характеризувати особливості інтеграційних процесів у регіонах світу; виявляти вплив розвитку внутрішньодержавних регіонів на загальний рівень розвитку держав світу; виявляти оптимальні напрями подолання міжрегіональних диспропорцій у соціально-економічному розвитку України.	РН11

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,5	2	2
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські):	
	22	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	108

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.р.		л	п	лаб	ін	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Регіонознавство як наукова дисципліна	14	2	2	-	-	10	17	-	-	-	-	17
Тема 2. Макрорегіони світу	14	2	2	-	-	10	19	1	1	-	-	17
Тема 3. Європа	18	4	4	-	-	10	12	1	1	-	-	10
Тема 4. Азія	16	2	4	-	-	10	12	1	1	-	-	10
Модульна контрольна робота												
Разом за змістовим модулем 1	62	10	12	-	-	40	60	3	3			54
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Африка	14	2	2	-	-	10	19	1	1	-	-	17
Тема 6. Америка.	18	4	4	-	-	10	19	1	1	-	-	17
Тема 7. Австралія й Океанія	14	2	2			10	14	1	1	-	-	12
Тема 8. Регіональна політика України	12	2	2	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Модульна контрольна робота												
Разом за змістовим модулем 2	58	10	10	-	-	38	60	3	3	-	-	54
Усього годин	120	20	22	-	-	78	120	6	6	-	-	108

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: поточний контроль; модульний контроль; підсумковий контроль.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, тестування, презентації, реферати тощо.

Форма модульного контролю: контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15							

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	40	100
15	15	15	15							

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна на кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	50	5	50
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Есе	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

1. Теоретичне питання – 25 балів
2. Визначення поняття – 5 балів
3. Тестове завдання – 10 балів

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Білеті для складання іспиту містять:

1. Теоретичне питання першого рівня складності (50 балів)
2. Теоретичне питання другого рівня складності (30 балів)
3. Тестове завдання (20 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Регіонознавство як наука. Регіоналізація світу.

Тема 1. Регіонознавство як наукова дисципліна.

Предмет і завдання курсу. Поняття «регіоналістика», «регіонологія». «регіонознавство». Регіональна економіка, регіональна демографія, регіональна географія. Регіонознавство і країнознавство.

Поняття про регіоналізм. Історичний розвиток регіоналістичних досліджень. Теорія І. Тюнена. Теорія «штандортів промисловості» А. Вебера. Теорія «центральных місць» А. Льюша. Теорія «полюсів розвитку». Ф. Перру. Регіональні дослідження Р. Хартшорна; регіональна наука у працях У. Ізарда, П. Хаггета та ін.

Вітчизняна школа регіональних досліджень. Етапи розвитку вітчизняних регіональних досліджень.

Предмет дослідження регіонознавства. Основні аспекти дослідження регіонознавства: фізико-географічний; історико-географічний; культурно-цивілізаційний; політичний (геополітичний); економічний; соціальний; екологічний та ін. Міждисциплінарний характер досліджень у регіонознавстві.

Основні методи регіонознавства. Головні функції регіонознавства. Основні завдання сучасного регіонознавства. Актуальність вивчення регіонознавства.

Глобалізація і регіоналізація. Економічний, політичний і соціокультурний аспекти глобалізації. Проблеми, що породжуються глобалізацією. Соціально-економічні, політичні і культурні наслідки глобалізації для регіонів світу. Регіоналізація як закономірний наслідок глобалізації.

Регіональна політика: сутність, цілі та завдання. Основні напрями регіональної політики.

Тема 2. Макрорегіони світу.

Поняття «регіон». Співвідношення понять «регіон» і «район». Основні ознаки регіону. Основні типи регіонів. Ієрархія регіонів. Просторові рівні регіоналізації: макрорегіон – мезорегіон – мікрорегіон.

Макроекономічна концепція регіону. Визначення регіону як суспільно-географічної системи. Будова регіональної соціально-економічної системи. Регіон як територіально-політична система.

Основні підходи до регіоналізації світу. Фізико-географічні регіони світу: зональні та азональні. Материка й океани. Географічні пояси. Природні (фізико-географічні країни). Природні зони; підзони. Географічні провінції, області, райони.

Геополітична структуризація світу. Геополітичні (політичні) макрорегіони, регіони і субрегіони у світі. Політична регіональна інтеграція у світі. Військово-політичні регіони у світі.

Економічна регіоналізація світу. «Північ» – «Південь», «Захід» – «Схід», «Центр» – «напівпериферія» – «периферія». Соціально-економічні

макрорегіони, регіони, субрегіони світу. Регіональна економічна інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан, проблеми і перспективи.

Історико-культурна регіоналізація світу: різноманіття підходів. Цивілізації в теорії А. Тойнбі. Цивілізації в теорії О. Шпенглера. Цивілізаційні макрорегіони у В.В. Вольського. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона.

Тема 3. Європа.

Євразія. Загальна характеристика континенту. Загальна характеристика Європи. Межі Європи: фізико-географічні, історико-культурні, політичні, економічні. Регіони та субрегіони Європи.

Північна Європа: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

Західна Європа: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

Південна Європа: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

Центральна та Східна Європа: проблеми виокремлення; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, перехідний характер економіки, економічні регіони. Європейська економічна інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан і проблеми. ЄС – вища форма регіональної інтеграції; завдання розвитку у ХХІ ст. Розширення ЄС: проблеми та перспективи. Євроатлантична інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан і проблеми. Трансформація і розширення НАТО.

Європейський регіоналізм. «Європа регіонів». Європейська Хартія регіоналізму (1988 р.). Рада Європи і розвиток регіонального самоврядування в європейських країнах. Сучасна регіональна політика у провідних державах ЄС, основні тенденції розвитку.

Тема 4. Азія.

Азія: загальна характеристика. Регіони та субрегіони Азії.

Північна та Центральна Азія: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіони Росії; регіональна політика в Російській Федерації. Регіональні інтеграційні процеси в Північній та Центральній Азії: проблеми та тенденції.

Східна Азія: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Китай: регіони, регіональна політика. Регіональна інтеграція у Східній Азії: проблеми та перспективи.

Південно-Східна Азія: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, досягнення, проблеми і тенденції.

Південна Азія: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Індія: внутрішньодержавні регіони, регіональна політика. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, проблеми та перспективи.

Південно-Західна Азія: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, досягнення, проблеми та перспективи.

Змістовий модуль II. Африка, Америка, Австралія й Океанія. Україна.

Тема 5. Африка.

Африка: загальна характеристика. Регіони і субрегіони Африки. Загальноафриканські інтеграційні процеси: основні проблеми і тенденції розвитку. Африканський Союз.

Північна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи, економіка. Регіональні інтеграційні процеси: політичні, економічні, культурні та ін.

Західна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіональні інтеграційні процеси; основні проблеми.

Центральна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство. Регіональна інтеграція, її проблеми.

Східна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; економіка. Регіональні інтеграційні процеси; основні проблеми.

Південна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство. Регіональна інтеграція. Провідна роль Південної Африки.

Тема 6. Америка.

Америка: загальна характеристика. Склад території.

Англо-Америка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіони США; регіональна політика. Регіони Канади; регіональна політика. Регіональна економічна інтеграція – НАФТА.

Латинська Америка: загальна характеристика. Склад території. Регіони та субрегіони Латинської Америки. Латиноамериканська інтеграція: сучасні проблеми та тенденції.

Мезо-Америка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство. Мексика: регіони, регіональна політика. Центральна Америка, Карибський басейн (Вест-Індія). Регіональна інтеграція в Мезо-Америці.

Південна Америка: загальна характеристика. Регіон Амазонії і Ла-Плати: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони. Регіони Бразилії; регіональна політика. Регіональна інтеграція: сучасний стан, проблеми та перспективи. Андський регіон: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство. Інтеграційні процеси в Андському регіоні.

Тема 7. Австралія й Океанія.

Австралія: загальна характеристика. Регіони Австралії; регіональна політика у країні. Океанія: загальна характеристика. Меланезія. Мікронезія. Полінезія. Регіональна економічна інтеграція в Океанії.

Інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Тема 8. Регіональна політика України.

Положення України в Центральній та Східній Європі. Склад території. Адміністративно-територіальний устрій.

Історія розвитку регіональної політики в Україні. Суспільно-географічна і економічна концепції регіонального розвитку України. Концептуальні положення політики регіонального розвитку в Україні.

Сучасні моделі суспільно-економічної макрорегіоналізації України. Основні принципи і критерії регіоналізації. Схеми економічного районування України М. І. Долішнього, Ф. Д. Заставного, М. М. Паламарчука, М. Д. Пістуна. В. А. Поповкіна, О. І. Шаблія та ін. Загальна характеристика регіонів України та основні проблеми їх розвитку.

Фізико-географічні регіони України. Фізико-географічні країни. Природні зони, підзони. Фізико-географічні провінції та області (райони).

Геополітична регіоналізація України. Політико-географічні (геополітичні) регіони та райони (субрегіони) України.

Історико-культурні регіони України. Етнографічні регіони. Сакральні (релігійні) райони України.

Демографічна регіоналізація України. Економічне районування України: основні підходи. Критерії суспільно-географічної регіоналізації; суспільно-географічні макрорегіони та мезорегіони.

Економічна і соціальна регіональна політика в Україні. Регіональні програми. Інвестиційна політика в регіональному розвитку. Гоекономічні пріоритети регіонального розвитку України. Механізми реалізації регіональної політики. Зовнішньоекономічні зв'язки в забезпеченні розвитку продуктивних сил регіонів

Участь України в регіональних інтеграційних процесах на теренах Євразії. СНД. ОЧЕС. ГУАМ. Співробітництво України і ЄС: досягнення, проблеми і перспективи майбутнього вступу. Україна і НАТО.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Практичне (семінарське) заняття – це форма навчального заняття, на якому студентами вивчаються попередньо визначені теми навчальної дисципліни шляхом відповідей на питання викладача. Така форма навчання спрямована на формування у студента практичних навичок застосування теоретичних знань при вирішенні практичних завдань. Викладачем організовується дискусія по проблемним питанням сучасного регіонаознавства, оцінюються виступи студентів, їх участь у дискусії, знання та вміння відстоювати свою позицію.

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Регіонаознавство як наукова дисципліна	2	0
2	Макрорегіони світу	2	1
3	Європа	4	1
4	Азія	4	1
5	Африка	2	1
6	Америка	4	1
7	Австралія й Океанія	2	1
8	Регіональна політика України	2	0
Разом		22	4

Плани практичних (семінарських) занять

Тема 1. Регіонаознавство як наукова дисципліна.

Питання для обговорення:

1. Співвідношення понять «регіоналістика», «регіоналізм», «регіонаознавство».
2. Поняття про регіоналізм. Історичний розвиток регіоналістичних досліджень. Основні регіоналістичні теорії.
3. Українська школа регіональних досліджень
4. Предмет дослідження регіонаознавства.
5. Основні методи та функції регіонаознавства.
6. Глобалізація і регіоналізація як два взаємопов'язані процеси.
7. Регіональна політика: сутність, цілі та завдання.

Рекомендована література: 1-4, 6, 8, 9, 11, 21, 34, 55-59, 62, 65.

Питання для самоконтролю:

1. Що вивчає регіоналістика?
2. Розкрийте суть поняття «регіоналізм».
3. В чому суть теорії І.Тюннєна?
4. Яке значення теорії штадартів промисловості А.Вебера?
5. Розкрийте суть теорії «полюсів розвитку» Ф.Перру.
6. Які етапи розвитку вітчизняних регіональних досліджень?
7. Що є предметом дослідження регіоналістики?
8. Які основні методи регіоналістики?
9. Які головні функції регіоналістики?
10. Які основні завдання сучасного регіоналістики?

Тема 2. Макрорегіони світу.

Питання для обговорення:

1. Поняття «регіон». Основні типи регіонів.
2. Основні підходи до регіоналізації світу. Фізико-географічні регіони світу.
3. Геополітична структуризація світу.
4. Економічна регіоналізація світу.
5. Історико-культурна регіоналізація світу.

Рекомендована література: 2, 5, 13-15, 24, 30, 36, 49, 54, 60, 61.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте суть поняття «регіон». Які основні ознаки регіону?
2. Основні типи регіонів. Ієрархія регіонів.
3. В чому суть макроекономічної концепції регіону?
4. Які існують підходи до регіоналізації світу?
5. Як здійснюється фізико-географічна регіоналізація світу?
6. Як здійснюється геополітична структуризація світу?
7. В чому суть економічної регіоналізації світу?
8. За якими ознаками здійснюється історико-культурна регіоналізація світу?

Тема 3. Європа.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика Європи. Межі Європи: фізико-географічні, історико-культурні, політичні, економічні.
2. Північна Європа: політична і економічна характеристика.
3. Західна Європа: політична і економічна характеристика.
4. Південна Європа: політична і економічна характеристика.
5. Південно-Східна Європа: політична і економічна характеристика.
6. Центральна та Східна Європа: політична і економічна характеристика.
7. Європейська економічна інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан і проблеми.
8. Євroatлантична інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан і проблеми.

Рекомендована література: 2, 5, 13-15, 24, 30, 36, 49, 54, 60, 61.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику Європи. Межі Європи: фізико-географічні, історико-культурні, політичні, економічні.
2. Назвіть регіони та субрегіони Європи.
3. Дайте характеристику Північної Європи: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
4. Дайте характеристику Західної Європи: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
5. Дайте характеристику Південної Європи: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
6. Дайте характеристику Південно-Східної Європи: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
7. Дайте характеристику Центральної та Східної Європи: проблеми виокремлення, фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
8. Які основні етапи Європейської економічної інтеграції?
9. Європейський Союз як вища форма регіональної інтеграції.
10. Які проблеми та перспективи розширення ЄС?
11. Які проблеми та перспективи євроатлантичної інтеграції?
12. В чому суть європейського регіоналізму?

Тема 4. Азія.

Питання для обговорення:

1. Азія: загальна характеристика. Регіони та субрегіони Азії.
2. Північна та Центральна Азія: загальна характеристика. Інтеграційні процеси в Північній та Центральній Азії: проблеми та тенденції.
3. Східна Азія: загальна характеристика. Регіональна інтеграція в Східній Азії: проблеми і перспективи.
4. Південно-Східна Азія: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, досягнення, проблеми і тенденції.
5. Південна Азія: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, проблеми та перспективи.
6. Південно-Західна Азія: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, досягнення, проблеми та перспективи.

Рекомендована література: 33, 38, 50, 52, 53, 66.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику Азії. Регіони та субрегіони Азії.
2. Дайте характеристику Північної та Центральної Азії: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

3. Які регіональні інтеграційні процеси відбуваються у Північній та Центральній Азії?

4. Дайте характеристику Східної Азії: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

5. Які проблеми та перспективи регіональної інтеграції у Східній Азії?

6. Дайте характеристику Південно-Східної Азії: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

7. Регіональні інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії: сучасний стан, досягнення, проблеми і тенденції.

8. Дайте характеристику Південної Азії: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

9. Регіональні інтеграційні процеси в Південній Азії сучасний стан, проблеми та перспективи.

10. Дайте характеристику Південно-Західної Азії: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

11. Регіональні інтеграційні процеси в Південно-Західній Азії: сучасний стан, досягнення, проблеми та перспективи.

Тема 5. Африка.

Питання для обговорення:

1. Африка: загальна характеристика. Регіони і субрегіони.

2. Північна Африка: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси: політичні, економічні, культурні та ін.

3. Західна Африка: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси; основні проблеми.

4. Центральна Африка: загальна характеристика. Регіональна інтеграція, її проблеми.

5. Східна Африка: загальна характеристика. Регіональні інтеграційні процеси; основні проблеми.

6. Південна Африка: загальна характеристика. Регіональна інтеграція. Провідна роль Південної Африки.

Рекомендована література: 13, 15, 24, 35, 42, 44-47, 51, 54, 57, 58, 60.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику Африки. Регіони і субрегіони Африки.

2. Загальноафриканські інтеграційні процеси: основні проблеми і тенденції розвитку. Африканський Союз.

3. Дайте характеристику регіону Північна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи, економіка.

4. Які відбуваються регіональні інтеграційні процеси в Північній Африці: політичні, економічні, культурні та ін.?

5. Дайте характеристику регіону Західна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.

6. Які основні проблеми регіональних інтеграційних процесів у Західній Африці?

7. Дайте характеристику регіону Центральна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство.

8. Регіональна інтеграція в Центральній Африці та її проблеми.

9. Дайте характеристику регіону Східна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство.

10. Які проблеми регіональної інтеграції в Східній Африці?

11. Дайте характеристику регіону Південна Африка: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство.

12. Регіональна інтеграція в Південній Африці. Провідна роль Південної Африки.

Тема 6. Америка.

Питання для обговорення:

1. Америка: загальна характеристика. Склад території.

2. Англо-Америка: загальна характеристика. Регіони США; регіональна політика. Регіони Канади; регіональна політика. Регіональна економічна інтеграція – НАФТА.

3. Латинська Америка: загальна характеристика. Регіони та субрегіони. Латиноамериканська інтеграція: сучасні проблеми та тенденції.

4. Мезо-Америка: загальна характеристика. Мексика: регіони, регіональна політика.

5. Центральна Америка, Карибський басейн (Вест-Індія). Регіональна інтеграція в Мезо-Америці.

6. Південна Америка: загальна характеристика. Регіон Амазонії і Ла-Плати.

7. Регіони Бразилії; регіональна політика. Регіональна інтеграція: сучасний стан, проблеми та перспективи.

8. Андський регіон: загальна характеристика. Інтеграційні процеси в Андському регіоні.

Рекомендована література: 13, 15, 24, 35, 42, 44-47, 51, 54, 57, 58, 60.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику Америки: Склад території.
2. Дайте загальну характеристику Англо-Америци: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
3. Регіони США; регіональна політика.
4. Регіони Канади; регіональна політика.
5. Регіональна економічна інтеграція - НАФТА.
6. Дайте загальну характеристику Латинської Америки. Склад території.
7. Назвіть регіони та субрегіони Латинської Америки.
8. Латиноамериканська інтеграція: сучасні проблеми та тенденції.
9. Дайте характеристику Мезо-Америци: фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство.
10. Мексика: регіони, регіональна політика.
11. Центральна Америка, Карибський басейн (Вест-Індія).
12. Регіональна інтеграція в Мезо-Америці.
13. Дайте загальну характеристику Південної Америки.
14. Регіон Амазонії і Ла-Плати: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство, економічні регіони.
15. Регіони Бразилії; регіональна політика. Регіональна інтеграція: сучасний стан, проблеми та перспективи.
16. Андський регіон: загальна характеристика; фізико-географічні регіони, природні умови та ресурси; населення; політичні системи; господарство.
17. Інтеграційні процеси в Андському регіоні.

Тема 7. Австралія й Океанія.

Питання для обговорення:

1. Австралія: загальна характеристика. Регіони Австралії; регіональна політика у країні.
2. Океанія: загальна характеристика. Меланезія. Мікронезія. Полінезія. Регіональна економічна інтеграція в Океанії.
3. Інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Рекомендована література: 13, 15, 24, 35, 42, 44-47, 51, 54, 57, 58, 60.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте загальну характеристику Австралії.
2. Назвіть регіони Австралії.
3. Охарактеризуйте регіональну політику в країні.
4. Дайте загальну характеристику Океанії. Меланезія. Мікронезія. Полінезія.
5. Проблеми та перспективи регіональної економічної інтеграції в Океанії.
6. Інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Тема 8. Регіональна політика України.

Питання для обговорення:

1. Історія розвитку регіональної політики в Україні.
2. Сучасні моделі суспільно-економічної макрорегіоналізації України.
3. Фізико-географічні регіони України.
4. Геополітична регіоналізація України.
5. Історико-культурні регіони України.
6. Демографічна регіоналізація України.
7. Економічна і соціальна регіональна політика в Україні.
8. Участь України в регіональних інтеграційних процесах на теренах Євразії.

Питання для самоконтролю:

1. В чому суть суспільно-економічної та географічної концепції регіонального розвитку України?
2. Поясніть сучасні моделі суспільно-економічної макрорегіоналізації України.
3. Які існують схеми економічного районування України?
4. Дайте характеристику фізико-географічних регіонів України.
5. Дайте характеристику політико-географічних регіонів України.
6. Дайте характеристику історико-культурних регіонів України.
7. Демографічна регіоналізація України.
8. Які причини міжрегіональних диспропорцій в Україні?
9. Які цілі та основні завдання регіональної політики України?
10. Інвестиційна політика в регіональному розвитку.
11. Механізми реалізації регіональної політики.
12. Співробітництво України і ЄС: досягнення, проблеми, перспективи.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу у позааудиторний час.

Мета самостійної роботи – засвоїти в повному обсязі навчальну програму і сформувані самостійність як важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни «Регіонознавство» – засвоєння, закріплення та систематизація відповідних теоретичних знань, а також їх застосування при виконанні практичних завдань.

Самостійна робота студентів забезпечує їх підготовку до поточних аудиторних занять. До основних форм самостійної роботи студентів належать такі:

- опрацювання студентами обов'язкових та додаткових навчальних, наукових і навчально-методичних джерел з дисципліни «Регіонознавство»;

- вивчення теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу та підготовка конспектів окремих питань для поглибленого самостійного вивчення навчальної дисципліни «Регіонознавство»;

- вивчення та конспектування питань, передбачених для самостійного опрацювання;

- розв'язування задач;

- підготовка до практичних (семінарських) занять,

- підготовка мультимедійних презентацій з окремих тем курсу;

- написання рефератів;

- підготовка до різних форм поточного контролю, модульних контрольних робіт, проміжного та підсумкового контролів знань студентів з навчальної дисципліни «Регіонознавство».

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття про регіонознавство Регіонологія. Регіонолістика	3	4
2	Регіональна географія	3	5
3	Основні типи регіонів. Ієрархія регіонів.	5	7
4	Фізико-географічні регіони світу:	5	7
5	Геополітична структуризація світу.	5	7
6	Економічна регіоналізація світу.	5	7
7	Історико-культурна регіоналізація світу	5	7
8	Євразія. Загальна характеристика континенту	5	7
9	Регіони та субрегіони Європи	5	7
10	Європейський регіоналізм.	4	7
11	Регіони та субрегіони Азії.	5	7
12	Регіони і субрегіони Африки.	5	6
13	Англо-Америка. регіональна політика. Регіональна економічна інтеграція — НАФТА	6	6
14	Мезо-Америка. Регіональна інтеграція в Мезо-Америці.	5	6
15	Південна Америка. Регіональна інтеграція:	4	6
16	Інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	4	6
17	Участь України в регіональних інтеграційних процесах	4	6
Разом		78	108

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання може бути у формі реферату, презентації, контрольної роботи тощо.

Реферат – це індивідуальне завдання, яке сприяє розширенню та поглибленню теоретичних знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни, формує навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, практичними завданнями.

Вимоги до реферату.

Загальний обсяг реферату повинен бути в межах 15-20 сторінок, надрукованих на аркуші формату А4, шрифт 14 (New Roman), інтервал 1,5., або чітко та розбірливо написаний від руки.

Робота повинна містити наступну структуру: титульний аркуш, Зміст, Вступ, Основна частина, Висновок, Список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Титульний аркуш є першою сторінкою роботи. На цій сторінці немає колонтитулів та немає номера сторінки. На цій сторінці вказується назва навчального закладу та профільної кафедри, тип роботи, назва навчальної дисципліни, назва реферату, прізвище автора, курс та група, в якій навчається студент, науковий ступінь, вчене звання та прізвище керівника, назва міста, в якому знаходиться навчальний заклад, рік написання реферату.

У Вступі (обсяг 1-2 сторінки) визначають актуальність, мету та завдання наукової роботи, об'єкт і предмет дослідження.

В основній частині роботи мають бути логічно та послідовно викладені основні аспекти досліджуваної проблеми, наведені наукові факти; думки різних вчених повинні бути забезпечені посиланням. Цифровий матеріал оформляється у вигляді таблиць. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті роботи.

Висновки (обсягом 2-3 сторінки) є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Основна вимога до висновків – не повторювати зміст вступу та основної частини. Викладають найважливіші результати авторського аналізу наукової інформації, пропозиції щодо вирішення проблем і перспектив розвитку тих чи інших явищ і процесів.

Список використаних джерел повинен містити не менш як 10 найменувань, оформлених відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Перелік тем для рефератів:

1. Регіонознавство як міждисциплінарна наука.
2. Регіональна географія як наукова дисципліна.
3. Розвиток регіоналістичних досліджень.
4. Предмет дослідження регіонознавства.
5. Порівняльний і системний підходи у регіональних дослідженнях.
6. Глобалізаційні процеси у світі.
7. Регіональна політика: сутність, цілі та завдання.
8. Регіональні дослідження в Україні.
9. Регіон як територіальна система.
10. Основні типи регіонів. Ієрархія регіонів.
11. Основні підходи до регіоналізації світу.
12. Фізико-географічні регіони світу.
13. Геополітична структуризація світу.
14. Географічні світи і регіони.
15. Економічна регіоналізація світу.
16. Історико-культурна регіоналізація світу.
17. Регіони та субрегіони Європи.
18. Північна Європа: фізико-географічні регіони, політичні системи; економічні регіони.
19. Західна Європа: фізико-географічні регіони, політичні системи; економічні регіони.
20. Південна Європа: фізико-географічні регіони, політичні системи; економічні регіони.
21. Південно-Східна Європа: фізико-географічні регіони, політичні системи; економічні регіони.
22. Центральна та Східна Європа: проблеми виокремлення; фізико-географічні регіони, політичні системи; економічні регіони.
23. Європейська економічна інтеграція: виникнення, розвиток, сучасний стан і проблеми.
24. Європейський регіоналізм.
25. Рада Європи і розвиток регіонального самоврядування в європейських країнах.
26. Сучасна регіональна політика у провідних державах ЄС, основні тенденції розвитку.
27. Азія: загальна характеристика. Регіони та субрегіони Азії.
28. Північна та Центральна Азія: загальна характеристика.
29. Регіони Росії; регіональна політика в Російській Федерації.
30. Регіональні інтеграційні процеси в Північній та Центральній Азії: проблеми та тенденції.
31. Регіональна інтеграція у Східній Азії: проблеми та перспективи.
32. Південно-Східна Азія: загальна характеристика.
33. Регіональні інтеграційні процеси :в Південно-Східній Азії: сучасний стан, досягнення, проблеми і тенденції.
34. Південна Азія: загальна характеристика. Індія.

35. Регіональні інтеграційні процеси в Південній Азії: сучасний стан, проблеми та перспективи.
36. Південно-Західна Азія: загальна характеристика.
37. Регіональні інтеграційні процеси: сучасний стан, досягнення, проблеми та перспективи.
38. Африка. Регіони і субрегіони Африки.
39. Загальноафриканські інтеграційні процеси: основні проблеми і тенденції розвитку. Африканський Союз.
40. Америка: загальна характеристика.
41. Англо-Америка: загальна характеристика.
42. Регіони США; регіональна політика.
43. Регіони Канади; регіональна політика.
44. Регіональна економічна інтеграція – НАФТА.
45. Латинська Америка: загальна характеристика.
46. Латиноамериканська інтеграція: сучасні проблеми та тенденції.
47. Мезо-Америка: загальна характеристика.
48. Центральна Америка, Карибський басейн (Вест-Індія).
49. Південна Америка: загальна характеристика.
50. Регіон Амазонії і Ла-Плати: загальна характеристика.
51. Регіони Бразилії; регіональна політика.
52. Андський регіон: загальна характеристика.
53. Інтеграційні процеси в Андському регіоні.
54. Регіони Австралії; регіональна політика у країні.
55. Регіональна економічна інтеграція в Океанії.
56. Інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ №1

1. Поняття про регіонознавство: основні підходи.
2. Предмет регіонознавства: основні підходи.
3. Глобалізація і регіоналізація. Економічний, політичний і соціокультурний аспекти глобалізації.
4. Регіоналізація як закономірний наслідок глобалізації.
5. Регіон як об'єкт регіонознавства: основні підходи.
6. Регіон як територіальна система.
7. Типи регіонів.
8. Ієрархія регіонів: основні підходи.
9. Функції регіонознавства. Актуальні завдання сучасного регіонознавства.
10. Основні методи регіонознавства.
11. Основні регіоналістичні теорії.
12. Регіональна політика: сутність та основні завдання.
13. Головні напрями регіональної політики.
14. Фізико-географічна регіоналізація світу.
15. Політичні (геополітичні) регіони, їх ієрархія.
16. Геополітичні (політичні) макрорегіони та регіони світу.
17. Методологічні підходи до виокремлення географічних світів і регіонів (Г. де Блія та П. Муллер).
18. Географічні світи Г. де Блія та П. Муллера: коротка характеристика.
19. Соціально-економічна регіоналізація світу: основні підходи.
20. Історико-культурна регіоналізація світу: основні підходи.
21. Цивілізаційні макрорегіони світу за В. В. Вольським.
22. Цивілізаційна регіоналізація світу С. Хантінгтона.
23. Загальна характеристика Європи.
24. Західна Європа: політична та економічна характеристика.
25. Північна Європа: політична та економічна характеристика.
26. Південна Європа: політична та економічна характеристика.
27. Центральна та Східна Європа: політична та економічна характеристика.
28. Регіональна інтеграція в Європі.
29. Розвиток регіональної політики у країнах Європейського Союзу.
30. Регіональна політика у країнах Європейського Союзу.
31. Північна та Центральна Азія: політична та економічна характеристика.
32. Регіони і регіональна політика в Росії.
33. Східна Азія: політична та економічна характеристика.
34. Регіони Китаю.
35. Південно-Східна Азія: політична та економічна характеристика.
36. Регіональна інтеграція в Південно-Східній Азії.
37. Південна Азія: політична та економічна характеристика.
38. Регіони Індії.
39. Регіональна інтеграція в Південній Азії.
40. Південно-Західна Азія: політична та економічна характеристика.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ №2

1. Африка: загальна характеристика.
2. Північна Африка: політична та економічна характеристика.
3. Західна Африка: політична та економічна характеристика.
4. Центральна Африка: політична та економічна характеристика.
5. Східна Африка: політична та економічна характеристика.
6. Південна Африка: політична та економічна характеристика.
7. Регіональна інтеграція в Африці.
8. Англо-Америка: загальна характеристика.
9. Регіональна політика у США.
10. Регіони Канади.
11. Регіональна інтеграція в Північній Америці.
12. Латинська Америка: загальна характеристика.
13. Регіональна інтеграція в Латинській Америці.
14. Мезо-Америка: політична та економічна характеристика.
15. Регіональна інтеграція в Центральній Америці та Карибському басейні.
16. Південна Америка: загальна характеристика.
17. Регіональна інтеграція в Південній Америці.
18. Регіон Амазонії і Ла-Плати: політична та економічна характеристика.
19. Регіони Бразилії.
20. Андський регіон: політична та економічна характеристика.
21. Австралія: загальна характеристика.
22. Океанія: загальна характеристика.
23. Фізико-географічне районування України.
24. Політична регіоналізація України.
25. Історико-культурна регіоналізація України.
26. Економічне районування України.
27. Регіональна політика в Україні: основні завдання.
28. Основні проблеми здійснення регіональної політики в Україні.
29. Формування, розвиток, проблеми і перспективи єврорегіонів в Україні.
30. Основні завдання адміністративно-територіальної реформи в Україні.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття про регіонознавство: основні підходи.
2. Предмет регіонознавства: основні підходи.
3. Глобалізація і регіоналізація. Економічний, політичний і соціокультурний аспекти глобалізації.
4. Регіоналізація як закономірний наслідок глобалізації.
5. Регіон як об'єкт регіонознавства: основні підходи.
6. Регіон як територіальна система.
7. Типи регіонів.
8. Ієрархія регіонів: основні підходи.
9. Функції регіонознавства. Актуальні завдання сучасного регіонознавства.
10. Основні методи регіонознавства.
11. Основні регіоналістичні теорії.
12. Регіональна політика: сутність та основні завдання.
13. Головні напрями регіональної політики.
14. Фізико-географічна регіоналізація світу.
15. Політичні (геополітичні) регіони, їх ієрархія.
16. Геополітичні (політичні) макрорегіони та регіони світу.
17. Методологічні підходи до виокремлення географічних світів і регіонів (Г. де Блія та П. Муллер).
18. Географічні світи Г. де Блія та П. Муллера: коротка характеристика.
19. Соціально-економічна регіоналізація світу: основні підходи.
20. Історико-культурна регіоналізація світу: основні підходи.
21. Цивілізаційні макрорегіони світу за В. В. Вольським.
22. Цивілізаційна регіоналізація світу С. Хантінгтона.
23. Загальна характеристика Європи.
24. Західна Європа: політична та економічна характеристика.
25. Північна Європа: політична та економічна характеристика.
26. Південна Європа: політична та економічна характеристика.
27. Центральна та Східна Європа: політична та економічна характеристика.
28. Регіональна інтеграція в Європі.
29. Розвиток регіональної політики у країнах Європейського Союзу.
30. Регіональна політика у країнах Європейського Союзу.
31. Північна та Центральна Азія: політична та економічна характеристика.
32. Регіони і регіональна політика в Росії.
33. Східна Азія: політична та економічна характеристика.
34. Регіони Китаю.
35. Південно-Східна Азія: політична та економічна характеристика.
36. Регіональна інтеграція в Південно-Східній Азії.
37. Південна Азія: політична та економічна характеристика.
38. Регіони Індії.
39. Регіональна інтеграція в Південній Азії.
40. Південно-Західна Азія: політична та економічна характеристика.
41. Африка: загальна характеристика.

42. Регіональна інтеграція в Африці.
43. Північна Африка: політична та економічна характеристика.
44. Західна Африка: політична та економічна характеристика.
45. Центральна Африка: політична та економічна характеристика.
46. Східна Африка: політична та економічна характеристика.
47. Південна Африка: політична та економічна характеристика.
48. Англо-Америка: загальна характеристика.
49. Регіональна політика у США.
50. Регіони Канади.
51. Регіональна інтеграція в Північній Америці.
52. Латинська Америка: загальна характеристика.
53. Регіональна інтеграція в Латинській Америці.
54. Мезо-Америка: політична та економічна характеристика.
55. Регіональна інтеграція в Центральній Америці та Карибському басейні.
56. Південна Америка: загальна характеристика.
57. Регіональна інтеграція в Південній Америці.
58. Регіон Амазонії і Ла-Плати: політична та економічна характеристика.
59. Регіони Бразилії.
60. Андський регіон: політична та економічна характеристика.
61. Австралія: загальна характеристика.
62. Океанія: загальна характеристика.
63. Фізико-географічне районування України.
64. Політична регіоналізація України.
65. Історико-культурна регіоналізація України.
66. Економічне районування України.
67. Регіональна політика в Україні: основні завдання.
68. Основні проблеми здійснення регіональної політики в Україні.
69. Формування, розвиток, проблеми і перспективи єврорегіонів в Україні.
70. Основні завдання адміністративно-територіальної реформи в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. *Барыгин И.Н.* Международное регионоведение. Учебник для вузов / И.Н. Барыгин. СПб.: Питер, 2009. 380 с.
2. *Бусыгина И.М.* Политическая регионалистика: Учебное пособие / Бусыгина. М.: МГИМО ; РОССПЭН, 2006. 280 с
3. *Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика.* Луганськ: Альмамаатер, Знання, 2002. 664 с
4. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Навч. посіб. К.: Академія, 2007. 688 с.
5. *Блїй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. К.: Либідь, 2004. 740 с.
6. *Гладкий Ю. Н., Чистобаев А. И.* Регионоведение: Учебник. М.: Гардарики, 2002. 382 с.
7. *Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика.* Луганськ: Альмамаатер, Знання, 2002. 664 с.
8. *Дергачев В. А.* Регионоведение. 2-е изд., перераб. и доп. / В.А. Дергачев, Л. Б. Вардомский. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. 422 с.
9. *Дорогунцов С. І.* Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки / С. І. Дорогунцов, Я. б. Олійник, А. В. Степаненко. К. : СТАФЕД-2, 2001. 143 с.
10. *Леонова О. Г.* Политическое регионоведение. Учебно-методическое пособие / О. Г. Леонова. М.: МГУ, 2011. 83 с.
11. *Регіональна політика: методологія, методи, практика* / Відп. ред. М.І. Долішній. Л.: ІРД НАНУ, 2001. 720 с.
12. *Регіональний портрет України* / С. А. Горобчишина, Т.В. Колосова, М.В. Лациба та ін. К.: УНЦПД, 2003. 336 с.
13. *Страны и регионы мира: Экономико-политический справочник* / Под ред. А. С. Булатова. М.: Велби; Проспект, 2005. 624 с.
14. *Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны* / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. М.: Гардарики, 2002. 928с.
15. *Юрківський В. М.* Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. К.: Либідь, 2000. 416 с.

Допоміжна література

16. *Алаев Э. Б.* Социально-экономическая география: понятийно-терминологический словарь. М.: Мысль, 1983. 350 с.
17. *Барнз В., Ледебур Л.* Нові регіональні економіки: Пер. з англ. Л.: Літопис, 2003. 196 с.
18. *Бутко М. П.* Регіональне управління: інноваційний підхід. К.: Знання України, 2006. 560 с.
19. *Василенко И.А.* Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия / И. А. Василенко. М.: "Логос". 2001. 219 с
20. *Вебер А.* Теория размещения промышленности / А. Вебер. М.: Изд-во «Книга», 1926. 224 с.
21. *Величко, В.В.* Теоретичні та методологічні засади регіонознавства в наукових дослідженнях в Україні та інших європейських державах. Науковий вісник Дипломатичної академії України, 2011, №17. С. 138-144.
22. *Верменич Я. В.* Історична регіоналістика в Україні / Я. В. Верменич // Укр. істор. журнал. 2001. № 6. С. 3–21
23. *Восток/Запад: Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений. Уч. пособ. / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.МГИМО; РОССПЕН, 2002. 528 с.*
24. *Гелей С. Д.* Політико-правові системи світу: навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. К.: Знання, 2006. 668 с.
25. *Географический энциклопедический словарь: Географические названия. М.: Сов. энцикл., 1989. 592 с.*
26. *Географический энциклопедический словарь. Понятия и термины. М.: Сов. энцикл., 1988. 432 с.*
27. *Гладкий Ю. Н.* Регионоведение: Учебник / Ю.Н. Гладкий, А.И. Чистобаев. М.: Гардарики, 2002. 382 с.
28. *Глобалистика: Энциклопедия / Гл. ред. И.И. Мазур, А.Н. Чумаков. М.: ОАО Изд-во «Радуга», 2003. 1328 с.*
29. *Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. К.: Фенікс, 2003. 584 с.*
30. *Джеймс П., Мартин Дж.* Все возможные миры. История географических идей: Пер. с англ. М.: Прогресс, 1988. 672 с.
31. *Долішній М.* Актуальні проблеми формування регіональної політики в Україні / М. Долішній // Регіональна економіка, 1999. № 3. С. 7–18.
32. *Жук М. В.* Регіональна економіка: Підручник. К.: Академія, 2008. 416 с.
33. *Иванов И. Д.* Европа регионов / И.Д. Иванов. М.: Междунар. отношения, 1998. 192 с.
34. *Ильин И.В.* Глобалистика в контексте политических процессов / И.В. Ильин. М.: МГУ, 2010. 304 с.
35. *Ігнат'єв П. М.* Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. Чернівці: Книги ХХІ ст., 2006. 424 с.

36. *История* світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / Кер. авт. кол. Л. Т. Левчук. К.: Либідь, 1997. 448 с.
37. *Ишук С. І.* Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. К.: Паливода А. В., 2006. 284 с.
38. *Калитчак Р.* Регіоналізм в європейських інтеграційних процесах. К.: Знання, 2007. 304 с.
39. *Круш П. В., Кожемяченко О. О.* Регіональне управління. К.: ЦУЛ, 2007. 248с.
40. *Колосов В. А., Мироненко Н. С.* Геополитика и политическая география: Учебник. М.: Аспект Пресс, 2001. 480 с.
41. *Максаковский В. П.* Географическая культура: Учеб. пособие. М.: ВЛАДОС, 1998. 416 с.
42. *Масляк П. О.* Країнознавство: Підручник. К.: Знання, 2007. 292 с.
43. *Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В.* Суспільно-географічне районування України: Навч. посіб. К.: Вид-во КНУ, 2000. 228 с.
44. *Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, М.А. Дудченко та ін.* К.: Знання України, 2004. 304 с.
45. *Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О. С. Кучика.* К.: Знання, 2005. 498 с.
46. *Минаков И. А.* Экономическая география и регионалистика: Учеб. пособие. М.: Колос, 2002. 262 с.
47. *Мироненко Н. С.* Страноведение: Теория и методы. М.: Аспект Пресс, 2001. 268 с.
48. *Нестеров П. М.* Региональная экономика: Учебник. М.: ЮНИТИ, 2002. 448 с.
49. *Пістун М. Д.* Суспільно-географічне районування України. К.: Вид-во КНУ, 1999. 41 с.
50. *Половина І. П.* Фізична географія Європи: Навч. посіб. К.: АртЕк, 1998. 272 с.
51. *Регионализация в развитии России: географические процессы и проблемы / А. И. Трейвиш, С. С. Артболевский (науч. ред.).* М.: Эдиториал УРСС, 2001. 294 с.
52. *Региональная политика стран ЕС / Центр европейских исследований ИМЭМО РАН. Отв. ред. А.В. Кузнецов.* М., ИМЭМО РАН, 2009. 230 с.
53. *Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України / За ред. С. Максименка.* К.: Логос, 2000. 72 с.
54. *Регіональна політика: методологія, методи, практика / М. І. Долішній, П. Ю. Беленький, В. Я. Бідак та ін.* Львів: ІРД НАНУ, 2000. 719 с.
55. *Региональная экономика / Под ред. М. В. Степанова.* М.: ИНФРА-М, 2001. 464 с.
56. *Регионоведение: Учебник / Под. ред. Т. Г. Морозовой.* М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1999. 424 с.
57. *Регионы и регионализм в странах Запада и России.* М.: ИВИ РАН, 2001. 260с.

58. *Социально-экономическая география зарубежного мира* /Под ред. В.В. Вольского. М.: Крон-Пресс, 1998. 592 с.
59. *Стеченко Д. М.* Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб. К.: Вікар, 2002. 374 с.
60. *Страны и регионы мира: Статистический справочник Всемирного банка* / Под ред. А. В. Бондаренко. М.: Весь мир, 2005. 240 с.
61. *Страны. Народы. Цивилизации* / Глав. ред. М. Д. Аксенова. М.: Аванта, 2002. 704 с.
62. *Студенніков І.* Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату / І. Студенніков // Регіональна історія України. 2007. №1. С. 67-78.
63. *Чекаленко Л. Д.* Зовнішня політика України: Підручник. К.: Либідь, 2006. 712с.
64. *Чернюк Л. Г., Клиновий Д. В.* Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навч. посіб. К.: Вид-во Ун-ту Україна, 2005. 246 с.
65. *Чумаков А. Н.* Глобализация. Контуры целостного мира. 3-е изд., перераб. и доп. / А.Н. Чумаков. М.: Проспект, 2016. 448 с
66. *The European Union and the regions* (edited by M. Keating, B. Jones). Oxford: Clarendon Press, 1995. 306 p.
67. *Regional Policy. Fact Sheets on the European Union.* Directorate General for research. Official Publications of the European Communities. Luxemburg, 1998. P. 142–147.

Машіка Г.В., Пригара О.В.

РЕГІОНОЗНАВСТВО

**Методичні рекомендації
до вивчення навчальної дисципліни**

Технічна редакція та комп'ютерна верстка **Фоменко Я.Я.**

Формат 60×84/16. Гарнітура Times New Roman
Умов. друк. арк.: 2,09. Зам №69.

**Редакційно-видавничий відділ
видавництва УжНУ «Говерла»
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
dep-editors@uzhnu.edu.ua**